

Araştırma/Research

DOI: 10.7822/omuefd.824064

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi

OMU Journal of Education Faculty

2021, 40(1), 1-11

“Avare Yıllar” Romanının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi

Erhan AKIN ¹, Mehmet MIÇOOĞULLARI ²

Makalenin Geliş Tarihi: 10.11.2020

Yayına Kabul Tarihi: 09.01.2021

Online Yayınlanma Tarihi: 30.06.2021

Nitelikli edebî eserler, ana dilinin söz varlığını gösteren, dilin anlam dizgesini, niteliğini, ifade gücü ile olanaklarını örneklendiren bir araç olarak okurun karşısına çıkar. Dolayısıyla eser ana dilin tüm olanaklarını kullandığı ölçüde başarılı olur.

Bir eserde yer alan sözcük hazinesi aynı zamanda eserin kaleme alındığı dönem hakkında da ipucu verecek ana kaynaklardır. Dilin somut varlığı olan söz varlığı; eserin yazıldığı döneme ilişkin düşüncelerin oluşmasında, dilin imkânlarının görülmesinde dahası dilin ve anlatım özelliklerinin gelecek nesillere aktarılmasında etkin bir rol oynar. Bu yüzden bir eserin sahip olduğu kelime kadrosu, okurlara dili tanıtan önemli unsurlardan biridir.

Orhan Kemal'in “Küçük Adamın Romanı” dizisi iki eserden oluşmaktadır. Dizinin ilk eseri olan “Baba Evi”, söz varlığı açısından daha önce incelenmiş olup bu çalışmayla “Küçük Adamın Romanı” dizisinde yer alan “Avare Yıllar” adlı eserin söz varlığı açısından incelenmesinin yanı sıra söz konusu dizinin, Türkçe eğitimi ve öğretiminde kullanılabilme niteliği üzerinde durulmuştur. Çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmış; veriler fişleme tekniği ile ortaya çıkarılmıştır. Çalışma ile söz varlığı açısından oldukça zengin olduğu tespit edilen eserin dizinin birinci yapıtımdan daha fazla örnek içerdiği sonucuna ulaşılmış; eserin, Türkçe eğitimi ve öğretiminde kullanılacak eserler arasında yer alabileceği önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Avare Yıllar, Küçük Adamın Romanı, Ana Dili, Söz Varlığı, Türkçe Eğitimi ve Öğretimi.

GİRİŞ

Türk Dil Kurumu (TDK) tarafınca Türkçe Sözlükte (2011, s. 2158), “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler.” biçiminde açıklanan söz varlığı Aksan (Türkben, 2018, s. 216-217; Tekşan, Çinpolat, Çelenk & Güneş, 2019, s. 362) tarafından dile ait sözcük, terim, atasözü, deyim, yabancı dillerden alınmış her türlü yapı ile günlük ilişkilerde kullanılagelen kalıp sözlerle özdeyişler şeklinde tanımlanmıştır. Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü’nde “Bir dilde yer alan yerli ve yabancı bütün sözcüklerin oluşturduğu bütünlük” (Hengirmen, 2009’dan aktaran Yıldırım, 2018, s. 302) şeklinde ifade edilmiştir.

Dil, hem “taşıyıcı” bir rol hem de bir “ayna” görevi üstlenir. İnsana ve kültüre dair her şeyi sözcükler aracılığıyla geleceğe aktarırken dil diğer yandan söz varlığı ile topluma ve insanına ait olan değerleri doğrudan yansıtır (Yıldırım, 2018, s. 302). Dolayısıyla dilin iskelet sistemi (Arık, 2019, s. 3) olan söz

¹ Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, erhanakin49@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2372-9331

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi, m2mehmetmico@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2021-8499

Akın, E. & Miçooğulları, M. (2021). “Avare Yıllar” romanının söz varlığı açısından incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 1-11. DOI: 10.7822/omuefd.824064

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2021, 40(1), 1-11..

varlığını eserde nitelikli bir şekilde kullanmış olan yazar okurlara hem karakterlerin hem de o dönemin dil ve düşünce yapısını, konuşma şekillerini, hayata bakışlarını da aktarmış olur. İşte bu yüzden söz varlığı, eserin yazıldığı döneme ilişkin kanı oluşturmada en önemli unsurlardan biridir.

Dilin bireyler ve toplumlar için en önemli unsurların başında gelmesi, onun iyi öğrenilmesi ve sağlam bir şekilde gelecek nesillere aktarılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle dilin söz varlığının eksiksiz bir şekilde ortaya konulması ve bireylerin bu söz varlığından mümkün olduğunca fazla yararlanması gerek dilin gelişimi gerek ülkenin gelişimi ve kültürün ileri bir düzeye gelmesi açısından önemlidir (Ziya, 2019, s. 2). Okurun yaşı fark etmeksizin eseri anlamlandıran her birey için söz varlığı bu yüzden kritiktir. Eserin sadece yazıldığı dönemde değil kuşaklar sonrası da okunacağı hesaba katılırsa söz varlığının kuşaklar arası iletişimde etkin rol oynadığı da görülecektir. Neticede dil, durağan bir varlık değildir. Kuşaklararası iletişimde, dönemin koşullarının tam ve anlamlı bir şekilde aktarılmasında, eserin yazıldığı döneme ilişkin düşüncelerin oluşmasında, yazılanların doğru bir şekilde anlamlandırılmasında ve dilin sınırlarının görülmesinde söz varlığı daha da ön plana çıkmaktadır.

Türkçe, var olduğu ilk günden günümüze söz varlığı açısından zengin bir dil olarak gelmiştir. Varsıl bir dağarcığa sahip olması yönüyle Türkçe, öğretim programlarından ders kitabı/çalışma kitaplarına; ağız, şive, lehçe sözlüklerinden mesleki dil/alan diline ve farklı edebî türlere yönelik birçok akademik yayının araştırma konusu olmuştur. Söylenebilir ki zengin bir söz varlığını ortaya koyan en önemli paydaşlardan biri de edebî eserlerdir. Eserlerin söz varlığını ortaya koymayı hedefleyen bilimsel çalışmalar, dilin söz varlığına ait niteliklerin belirlenmesinde de büyük bir rol oynar (Yıldırım, 2018, s. 303). Uzuner Yurt'un (2016) Aytül Akal'ın "Gökyüzünde Balonlar" adlı öykü kitabına yönelik söz varlığı çalışması, Özdil ve Özdil'in (2017) Kudret Ayşe Yılmaz'ın "Orobahıyye" adlı romanına dönük sözcük kadrosu çalışması, Yıldırım'ın (2018) Orhan Pamuk imzası taşıyan "Cevdet Bey ve Oğulları" romanında yer alan kelime hazinesi çalışması, Türkben'in (2018) Ömer Seyfettin'in öykülerinde yer alan söz dağarcığı çalışması, Baştürk'ün (2018) Gönenli Yahya b. Bahşi'nin "Mevlid"ini esas alan söz varlığı çalışması, Arık'ın (2019) Atilla İlhan şiirlerindeki sözcük hazinesi çalışması, İşsever'in (2019) Seyhan Erözçelik'in şiirlerine dönük kelime varlığı çalışması, Uz ve Özcan'ın (2020) Behiç Ak'ın "Gülümseten Öyküler" dizindeki öykü kitaplarını merkeze alan söz varlığı çalışmaları, Erdin ve Doğan'ın (2020) "Kadem Kaynaa" başlıklı romana dönük söz dağarcığı çalışmaları, edebî türleri merkeze alan akademik yayınlardan sadece bazılarıdır. İlgili çalışmalar her ne kadar dilin söz hazinesini ortaya çıkaran bilimsel etkinlikler olsa da esasında edebî eseri meydana getiren yazarın da söz bohçasını ortaya koyan ayrı bir girişimdir. Belirtilmelidir ki, sanatçıların söz varlığının ortaya konması Türkçenin söz varlığının sahip olduğu zenginliğinin ortaya çıkarılması açısından da büyük önem arz eder. Bu açıdan bakıldığında söz konusu olan söz varlığı çalışmalarının, sanatçılar kadar o dil açısından da oldukça işlevsel olacağı kabul edilir (Yıldırım, 2018, s. 303). Dolayısıyla söz konusu çalışmayla ifade edilen bilgi istikametinde eserin ve sanatçının sahip olduğu söz varlığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Amaç doğrultusunda ilgili çalışmada iki soru üzerine yoğunlaşmıştır:

- 1) "Avare Yıllar" adlı eserde söz varlığı unsurlarından ne derece yararlanılmıştır?
- 2) Eser, barındırdığı söz varlığı açısından Türkçe eğitimi ve öğretiminde bir materyal olarak kullanılabilir mi?

Yukarıda belirtilen iki soruya ilişkin çalışma sonunda verilecek olan cevap, eserin Türkçe eğitimi ve öğretimi açısından önemini de ayrıca ortaya koyacaktır. "Orhan Kemal: Baba Evi-Avare Yıllar (Küçük Adamın Romanı 1-2)" adlı eser, çalışmanın ana kaynağıdır. Çalışmada söz varlığı açısından incelenen kısım ise "Avare Yıllar" başlığını taşıyan eserdir ve kaynak kitabın 101-221 sayfaları arasında yer almaktadır.

"Küçük Adamın Romanı" Dizisi: "Baba Evi"

Akın, Karakaş ve Tarhan (2018, s. 81-91) tarafından hazırlanan ve 26 Eylül 2018 tarihinde "Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi"ye kabul edilen "Orhan Kemal'in "Baba Evi" Romanına Söz Varlığı Açısından Yaklaşım" adlı çalışma sonucunda söz konusu eserin söz varlığı tespit edilmiştir. Çalışmayla yazarın incelenen romanında söz varlığı unsurlarının yapıttaki kullanım sıklığı belirlenmiştir.

Bahsi geçen çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmış olup araştırma verileri sekiz başlıkta - *deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, argo, halk ağzında bulunan sözcükler ve Osmanlı Türkçesine ait sözcükler*- düzenlenmiştir. Tespit edilen sözcükler, TDK atasözü/deyimler sözlüğü aracılığıyla

kontrol edilmiştir. Çalışma sonunda eserin ikilemeler, deyimler, kalıp sözler, halk ağzında bulunan sözcükler, Osmanlı Türkçesine ait sözcükler bakımından zengin olduğu; atasözleri, argo ve terimler bakımından ise çok zengin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yazarın eserde kalıp sözler başlığı altında dinî unsurlardan yararlandığı da belirtilmiştir.

“Küçük Adamın Romanı” Dizisi: “Avare Yıllar”

“Orhan Kemal’in “Baba Evi” Romanına Söz Varlığı Açısından Yaklaşım” adlı çalışmanın “Sonuç ve Öneriler” başlığında üç öneri yer almaktadır:

“1- İncelenen bu eserin tam olarak anlaşılabilmesi için serinin ikinci kitabı olan “Avare Yıllar” romanının da değerlendirmeye tabi tutulması;

2- Yazarın diğer eserlerinin de özellikle Türkçe eğitimi ve öğretimi açısından değerlendirilmesi;

3- Roman ve toplum arasındaki etkileşimin anlaşılması için ilgili yazarın bütün eserlerinin halk bilimsel açıdan da ele alınması gerektiği düşünülmektedir” (Akın, Karakaş & Tarhan, 2018, s. 91).

Söz konusu önerilerden hareketle Orhan Kemal’in “Küçük Adamın Romanı” dizisinde yer alan “Baba Evi” adlı eserin devamı niteliğindeki “Avare Yıllar”; incelenen eserin tam olarak anlaşılabilmesi ve barındırdığı söz varlığı ile Türkçe eğitimi ve öğretimine katkı sunabilmesi için detaylıca incelenmiştir. Bu bağlamda birinci çalışmada yer alan ana ve alt başlıklar aynen korunmuş olup inceleme *deyimler, atasözleri, ikilemeler, terimler, kalıp sözler, argo, halk ağzında bulunan sözcükler ve Osmanlı Türkçesine ait sözcükler* başlıkları çerçevesinde şekillenmiştir.

Eserde başkahramanın zor geçen bir çocukluk dönemi sonrasında yaşadığı sorunları atlatıp genç yetişkinlik döneminde değer yargılarını keşfetme çabasıyla hayalleri, korkuları, kaçışları, umutları ve geri dönüşleri anlatılır. Olay örgüsü Adana ve İstanbul’da geçmektedir. Başkarakterin adı eserde yer almamakta ve tüm olaylar başkarakter tarafından, kahraman bakış açısı ile aktarılmaktadır. Yazarın söz konusu yapıtta kendi hayatını anlattığı düşünülebilir; kaldı ki benzer durum dizinin ilk eseri olan “Baba Evi” için de geçerlidir. Eserin olay örgüsü ise şu şekildedir:

1. Başkarakter, ailesi ile yaşadığı Beyrut’tan Adana’ya geri döner ve babaannesini ile yaşamaya başlar.
2. Başkarakter hayallerini gerçekleştirmek üzere arkadaşları ile İstanbul’a yola çıkar, başkarakterin ve arkadaşlarının hayata tutunma, geçinme, âşık olma gibi durumları tüm çıplaklığı ile gözler önüne serilir.
3. Eserde İstanbul’a yeni bir hayat kurmak için göç eden başkarakter ve arkadaşı hayallerini gerçekleştirmeden Adana’ya, köyelerine geri dönerler.
4. Bir müddet sonra fabrikada iş bulan başkarakter, aynı fabrikada çalışan Boşnak kıza âşık olur ve evlenirler.

ARAŞTIRMA

Bu bölümde çalışmanın amacından ve öneminden bahsedilmiştir.

Araştırma Amacı ve Önemi

Söz konusu çalışma; Erhan Akın, Rezan Karakaş ve Hasan Tarhan’ın (2018, s. 91) “Orhan Kemal’in “Baba Evi” Romanına Söz Varlığı Açısından Yaklaşım” isimli çalışmalarının “Sonuç ve Öneriler” başlığında yer alan “1- İncelenen bu eserin tam olarak anlaşılabilmesi için serinin ikinci kitabı olan “Avare Yıllar” romanının da değerlendirmeye tabi tutulması,” önerisi doğrultusunda hazırlanmış bir çalışmadır. Çalışmanın asıl amacı ise Orhan Kemal’in “Küçük Adamın Romanı” dizisinde yer alan iki eserin de söz varlığı açısından incelenmesini tamamlamak ve böylelikle dizinin, Türkçe eğitimi ve öğretiminde somut bir şekilde kullanılmasına aracılık etmektir.

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın model ve yöntemine, verilerin nasıl elde edildiğine ve verilerin analizine dair açıklamalar yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir araştırma olup çalışmada doküman incelemesi yöntemi temelinde yazılı doküman olarak kaynak eser (roman) kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2011); doküman incelemesi tekniğinin araştırılacak olgu(lar) hakkında bilgi içeren yazılı gereçlerin çözümlenmesi ile gerçekleşeceğini ifade eder. Doküman incelemesi, elektronik ve/veya basılı her türlü kaynağı incelemek amacıyla kullanılan sistemli bir yöntemdir. Model, anlam çıkarmak, bakış açısı oluşturmak, deneysel bilgi geliştirmek için verilerin incelenip yorumlanmasına dayanmaktadır (Corbis & Strauss' tan aktaran Kırıl, 2020, s. 173).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada doküman incelemesi modeli kullanıldığı için yazılı doküman kaynaklarından kitap (roman); yöntemine uygun olacak şekilde incelenmiştir. Öncelikle çalışmanın eksenini oluşturan başlıklar belirlenmiş sonrasında sayfa sayfa başlıklara ait örnekler fişleme tekniği ile not edilmiştir. Fişlenen veriler daha sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Fişleme tekniği uygulanırken her sözcük olduğu gibi aktarılmış olup söz varlığının eserdeki orijinaliği bozulmamıştır. Bulgular, sayfa numaraları eşliğinde ait oldukları başlıklar altında ifade edilmiştir. Tekrar eden sözcük/sözcük grupları, belirlenen ilk sözcük grubuna ait sayfa numaralarının içerisinde yer almaktadır.

BULGULAR

Çalışmada yer alan ve değerlendirmeye tabii tutulacak ana ve alt başlıklar “*deyim, atasözü, kalıp sözler - dinî kalıp sözler, dua ve beddua-, ikilemeler, yerel ağız örnekleri, Osmanlı Türkçesine ait sözcükler, argo ve terimler*” şeklindedir. Tespit edilen söz varlığı unsurları sayfa numaraları eşliğinde verilmiştir.

Deyimler

Tabir, genel anlamda gerçek anlamdan ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan, kalıplaşmış söz grubu (TDK, 2005, s. 517) şeklinde ifade edilen deyimler, anlatıma zenginlik katar. Deyimler açısından oldukça zengin olan yapıtta yer alan deyim örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

vız gelmek (s.101), düşünceye dalmak (s.102), altüst olmak (s. 103-117), ağzıyla kuş kapsa (tutsa) (s. 103), basıp gitmek (basar gitmek) (s.104), burnuna koymak (s. 104), adam etmek (s. 104), el(lerini) çırpma (s. 105), yolcu etmek (s. 106), ağız dolusu (s. 106), dörtına koşmak (s. 107), gözlerine inanmamak (s. 107-135), göz hapsine almak (s. 107-200), baş(ını) sallamak (s. 107), akıl erdirememek (s. 107), ters ters bakmak (s. 108), haber uçurmak (s. 111), gözden geçirmek (s. 111-155-205-213), ortalık karışmak (s. 111), boş vermek (s. 111), kaşla göz(ün) arasında (s. 112-113), kabak başına patlamak (s. 112), kıyamet kopmak (s. 113), ödü kopmak (s. 113-164-184-196), tebelleş olmak (s. 115), nefesi kesilmek (s. 115), rengi uçmak (s. 116), yerine gelmek (s. 116), gözü kararmak (s. 117), izah etmek (s. 116), içi bulanmak (s. 116), canını dişine çıkarmak (s. 116-117), bir çuval inciri berbat etmek (s. 117), göze görünmemek (s. 117), gürlüğe getirmek (s. 118), gözleri kararmak (s. 120), senli benli olmak (s. 121), tuz(la) buz olmak (s. 122-160), can sıkılmak (s. 122-144), baş üstünde yeri olmak (s. 124), dili tutulmak (s.125), dillere destan...(s. 125-127), peşine takılmak (s. 126), aklıktan nefesi kokmak (s. 127), yerin dibine geçmek (s. 128), kolu kanadı kırılmak (s. 129), şafak atmak (s. 134), dişini sıkılmak (s. 135), neori dönmek (s. 136), göz kırpmak (s. 136-154-160-183-192), şakaya vurmak (s. 137), dört gözle beklemek (s. 138), kafa kafaya vermek (s. 138), sapsarı kesilmek (s. 139), kulak kabartmak (s. 140), dil dökmek (s. 140), omuz silmek (s. 140-145), bir baltaya sap olamamak (s. 141), etekleri zil çalmak (s. 142), sakalına göre tarak vurmak (s. 143), dudak bükmek (s. 145-147-149), rezil rüsva (s. 146-164), aklından çıkmamak (s. 148), kabuğuna çekilmek (s. 149-151-155), kaşlarını çatmak (s. 149), söz açmak (s. 154), bel bağlamak (s. 155), gözlerini kaçırmak (s. 155), buz kesilmek (s. 155-208), gözü ısırma (s. 157), aklından geçirmek (s. 157), eli ekmek tutmak (s. 158), ok yaydan çıkmak (s. 159), tavşan kaç, tazıyı tut (demek) (s. 162), yangına körükle gitmek (s. 162), küplere binmek (s. 163), işi(ni) gücü(nü) bırakmak (s. 170), attan inip eşeğe binmek (s. 172), dişini sıkılmak (s. 173), aslan kesilmek (s. 177), birbirini yemek (s. 180), şamaroğlanı (s. 180), mosmor kesilmek (s. 181), gönül almak (s. 181), on paralık (etmek) (s. 181), el pençe divan durmak (s. 182), gözünün üstünde kaşın var (dememek) (s. 189), içini çekmek (s. 191), gözleri dolmak (s. 191), yerin dibine geçmek (s. 193), kara kara düşünmek (s. 194), iple çekmek (s. 196), peşine düşmek (s. 196), taşı geldiğine koymak (s. 199), yerin dibine geçmek (s. 199), dilinin altındaki (baklayı) çıkarmak (s. 199), aklını kaçırmak (s. 200), “Nuh diyor peygamber demiyordu.” (s. 200), dillere düş(ür)mek (s. 201), yangına körükle gitmek (s. 201), sağlam kazığa bağlamak (s. 202), bir çuval inciri berbat etmek (s. 203), içi bulanmak (s. 206),

başına çorap örmek (s. 207), başından aşağı kaynar su(lar) dökmek (s. 209), ağız yapmak (s. 211), el ayak çekilmek (s. 212), "hanyayı konyayı anlayacaksın (görmek) (s. 213), kafa bulmak (s. 216), akli almamak (s. 217), (har vurup) harman savurmak (s. 218), iki dirhem bir çekirdek (s. 219), beyninden vurulmuşa dönmek (s. 220).

Eserin deyimler açısından oldukça zengin olduğu söylenebilir. Özellikle Türkçe derslerinde deyim çeşitliliğinin bu tür örnek eserler sayesinde somutlaştırılması, Türkçe eğitimi ve öğretimi açısından elzemdir.

Atasözleri

Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbimesel (TDK, 2005) olarak tanımlanan atasözleri nicel anlamda farklılık yaratmasa da eserde kendine yer bulmuştur. Atasözleri, eserde konuyla ilgili değerlendirmelerin yapıldığı kısımlarda yer alan ve değerlendirme cümlesi olarak işlenen sözcük grubu olarak okura sunulmuştur:

Üzümlü ye, bağını sorma (s. 115), "... değirmenin suyu?" (s. 118), (bir yer) kazan (biri) kepçe (s. 139), her koyun kendi bacağından asılır (s. 141-144), köprüyü geçene kadar dayıya ayı diyeceksin (s. 143), "... kırağuların bile çalamadığı acı patlıcan." (s. 151), "Can boğazdan gelir." (s. 158), "Zorla güzellik ..." (s.193), "İki çıplak bir hamama yakıştır." (s. 193), "Derdini söyleyemeyen derman bulamaz." (s. 199), "İki gönül bir olunca samanlık seyran olur." (s. 210).

Dizinin birinci eserinde atasözleri eserde nicelik olarak daha az iken dizinin ikinci eserinde yer alan atasözleri örnekleri sayıca fazladır.

Kalıp Sözler

Günlük yaşantıyı düzenleyen ve kolaylaştıran, konuşma dilinin hazır ifadeleri olan (Türkben, 2018, s. 246) kalıp sözler, deyim ve atasözleri gibi yaşanan toplumun ekinine ulaşmayı sağlayan bir araçtır. Çünkü kalıp sözler, toplumun ekinine ışık tutmakta, gelenek ve göreneklerini, inandıklarını, toplumsal ilişkilerini alenen göstermektedir (Aksan'dan aktaran Tekşan, Çinpolat, Çelenk & Güneş, 2019, s. 362). Eserde kalıp sözler; *dinî kalıp sözler, dua ve beddua* alt başlıkları şeklinde incelenmiştir. Toplumunun -daha çok- dinî yanını ortaya koyan bu örnekler aşağıdaki gibidir:

Dinî Kalıp Sözler

"Allah'ın işi ..." (s. 107), "... tövbe ağlamadım." (s. 112), "Allahını seversen, ..." (s. 115), "Sen yemin et!" (s. 115), "... namaz kılıyor ..." (s. 121), "Allahallaaaaah," (s.124), "Vallahi Cemal," (s. 127), "... vallahi hiç de fena değilim," (s. 129), "... vallahi pişman olacaksınız." (s. 140), "Hey Allahum," (s. 145), "... lahavle diyemeyenler..." (s. 145), "Allah kerim." (s. 145), "Allah..." (s. 150-161-162-167-170-177-200-220), "Fesuphanallaah!" (s. 155), "o maşallah kapılardan sığmazdı ..." (s. 155), "Summün, bükmün, umyün fehüm la yerciun!" (s. 165), "Estağfurullah..." (s. 170), "Selamunaleykumle..." (s. 190), "Tövbe estağfurullaaah. ... aptes aldı, yatsı namazına durdu." (s. 200).

Dua

"... bir duayı mırıldanarak çekti gitti." (s. 109), "Allah hepinizden razı olsun ..." (s. 127), "Uğurlar olsun," (s. 139), "Hey Allahum, korktuğuma uğratma beni! ..." (s. 152), "Allahtan rahatlık dileyerek ..." (s. 161), "Allah sen gösterme yarabbi!" (s. 200), "Allah yazdıysa bozsun." (s. 212), "Nur olun çocuklar!" (s. 217).

Beddua

"... gözü kör olsun." (s. 129), "... gözü çıksın yokluğun." (s. 131), "Sakalina göre tarak vurdum kahrolasıcannın." (s. 143), "Lanet olsun sizin adetlerinize, " dedim. "Allah kahretsin." (s.220).

İkilemeler

İkileme; anlama güç katma gayesiyle bir birimi tekrar etme, aralarında benzer ilişkisi kurulabilecek yapıları peş peşe kullanma (TDK, 2005) olarak tanımlanmaktadır. Eser, ikileme konusunda da oldukça zengindir. İkilemeler; benzer sözcüklerin tekrar edilmesi ile kurulanlar, eş ve/veya yakın anlamlı sözcüklerle kurulanlar, zıt anlamlı sözcüklerle oluşturulanlar ve benzer sözcüğün ön sesinin değiştirilip tekrarlanmasıyla kurulanlar olarak dörde ayrılır. Eserde ikilemelerin her türlü oluşumuna ait örnekler mevcuttur.

bol bol (s.101-115-116-148-151-177-178-203), *güle söyleye* (s.102), *pırl pırl* (s.102-120-166-183-197-214), *hayran hayran* (s. 102), *gidir gelir, gelip giderek* (s.103), *boğuk boğuk* (s.103-124-190), *uzun uzun* (s.103-108-120-124-128-133-140-146-152-203-207-208-210-214), *sık sık* (s. 103-122-181), *cıvıl cıvıl* (s. 106), *seve seve, oynaya oynaya* (s. 107), *sıra sıra* (s. 108-190-217), *şırl şırl* (s. 108), *üst(ümü) baş(ımı)* (s. 109-113), *çekti gitti* (s. 109-114), *birakıp bırakıp* (s. 110), *açılıp açılıp* (s. 110), *yampiri yampiri* (s. 111), *bağırıp çağırıyor, sövüp sayıyor* (s. 111), *apar topar* (s. 111), *böyle böyle* (s. 112-161-163), *hırslı hırslı* (s. 113), *iyi kötü* (s. 114-148), *Allah Allah* (s. 115), *kıs kıs* (s. 115-129-156), *silsilene sülalene* (s. 115), *yok yoksul* (s. 116), *teker teker* (s. 116-135), *mutlaka mutlaka* (s. 116), *sinirli sinirli* (s. 117), *nefes nefese* (s. 118), *yapıp yapıp* (s. 118-134-143), *hafif hafif* (s. 120), *baka baka* (s. 121), *yaz kış* (s. 123), *dereden tepeden* (s. 125-138), *fakadı makadı* (s. 127-141), *kadınli erkekli* (s. 127), *saydık döktük* (s. 131), *şipidik şipidik* (s. 133), *aylak aylak* (s. 134-159), *eli yüzü, üstü başı kir pas* (s. 135), *acı acı* (s. 135), *ayrı ayrı* (s. 138), *kötü kötü* (s. 138-152-191-198), *filan falan* (s. 141), *vara yoğa* (s. 142), *kışta kıyamette* (s. 143), *bata çıka* (s. 143-144), *adam adam* (s. 143), *doğru dürüst* (s. 143), *şaşkın şaşkın* (s. 146), *sarsıla sarsıla* (s. 146-153-179), *fırl fırl* (s. 146), *açık açık* (s. 148), *şu bu* (s. 148), *soğuk soğuk* (s. 149-158-164), *pırl pırl* (s. 149), *seyrede seyrede* (s. 150), *bitmez tükenmez* (s. 151), *memnun memnun* (s. 154), *zırl zırl* (s. 155), *yavaş yavaş* (s. 155-213), *sıkı sıkı* (s. 156), *ürkek ürkek* (s. 157), *olsa olsa* (s. 157), *yeni yeni* (s. 159), *ılık ılık* (s. 160), *alev alev* (s. 160), *ovalaya ovalaya* (s. 161), *sarı sarı* (s. 161-166), *sallayıp sallayıp* (s. 161), *usul usul* (s. 162-164-174-204), *çatır çatır* (s. 163), *üstünü başını* (s. 163), *demek memek* (s. 164), *acele acele* (s. 164), *azgın azgın* (s. 164), *ıvık ıvık* (s. 164-165), *beyaz beyaz* (s. 164), *pır pır* (s. 164), *bağıra bağıra* (s. 165), *çeke çeke* (s. 165), *kul köle* (s. 166), *şapır şupur* (s. 166), *vidı vidı* (s. 172), *sonra sonra* (s. 173), *yırta yırta* (s. 173), *kürek kürek* (s. 174), *kolay kolay* (s. 174), *terli terli* (s. 175), *açık saçık* (s. 177), *tek tek* (s. 179), *deste deste* (s. 179), *zaman zaman* (s. 180), *istemeye istemeye* (s. 180), *renk renk* (s. 182-217), *üst baş* (s. 182), *kıvrım kıvrım* (s. 182), *ileri geri* (s. 184), *yaş yaş* (s. 185), *köpüre köpüre* (s. 186), *eksi eksi* (s. 187), *hoplata toplata* (s. 190), *iğrenç iğrenç* (s. 190-196), *basa basa* (s. 190), *içip içip* (s. 191), *tuhaf tuhaf* (s. 191-195), *ayıp ayıp* (s. 192), *niceler niceler* (s. 194), *çirkefsi çirkefsi* (s. 195), *kara kara* (s. 197), *söyle söyle* (s. 199), *soyu sopu* (s. 200), *hello çellosuna* (s. 200), *öfkeli öfkeli* (s. 201), *deli deli* (s. 204), *lüle lüle* (s. 206), *sıcak sıcak* (s. 206), *doldu doldu* (s. 207), *kuvvetli kuvvetli* (s. 208), *yorgun yorgun* (:s. 208), *hadi hadi* (s. 211), *yer yer* (s. 214), *göz göz* (s. 214), *kütür kütür* (s. 213-215), *akça pakça* (s. 215), *dolu dolu* (s. 220).

Yerel Ağız Örnekleri

Eserde yaşlı, genç, çocuk, köylü, gayrimüslim insanlardan oluşan bir şahıs kadrosu bulunmaktadır. Buradan hareketle karakterlerin yaşlarına ya da mensup oldukları topluluklara ait dil yapıları eserde doğrudan yer almaktadır. Yerel ağız özellikleri, karakterlerin yerel yapılarını göstermede esas olduğu için eserde tespit edilen her sözcük olduğu gibi aktarılmıştır:

“Onu uyandırmamak için usullacık girilir.” (s.102), ... “Yassu!” derdi. “Yassu be kardaşlaar!” (s.102), “Tam yatazaktım, derdi” (s.102), “... geldi bir tomafıl, ... (s.102), “... engin dallardan murt yemezdi.” (s.102), “Babalarımı güç halle uyutabilmişler...” (s.103), “Heye,” (s 105), “Helbet,” (s.109), “... tızkı biri olan ...” (s. 111), “... hem de yumruğuna sıkı.” (s. 112), “... böyle böyle yapak.” (s. 112), “... avrattır, anam bacım olsun.” (s. 112), “Taşlı köyü boylarsın n’olacak?” (s. 113), “Haftada beş kağıt, bilemedin on kağıt ...” (s. 114), “Hele ...” (s. 115), “Toriklerime bak!” (s. 115), “Elinin körü.” (s.117), “metelik yok,” (s. 118), “Sol kulağım vınlıyor!” (s. 120), “... nemize gerek ...” (s. 121), “Allasen, allasen,” (s. 121), “... boğaz tokluğuna ...” (s. 127), “Yörü be!” (s. 127), “Açlıktan habibim şaşıyor benim.” (s. 136), “Sağ gözden sol göze fayda yok.” (s. 146), “... kim bilir nasıl şaşalayacak?” (s. 156), “Oşt lan, çakal!” (s. 169), “... deve de kıl bile değildi.” (s. 172), “Senin ellerin katip eli, yüzün bimbıyaz. Gun gormemiş. ... Epmek ne de getirmemişsin? ... Baraber yerik. ... Dimedim mi?” (s. 175), “Ne dineliyon, ... Yomiye veriyok teknil! ... zor geldiyse bey bubanın konağında yanlıyaydın! Bahçe serası mı bura?” (s. 176), “Buban seyranı belledin... Karnın tok senin ullaham... Çalışmıyacağımsın...” (s. 176), “Ben yaştaydı.” (s. 179), “Turhan’ın yüz numaraya gittiği bir sıra ...” (s. 184), “Ooo... Dervişa! Hodi vamo dati nešto kajem! Evo evo.” (s. 188), “Ayaktakımıyla ...” (s. 191), “Deryada gemilerin mi battı?” (s. 199), “Amman bre, ne sülersin?” (s. 202), “Sayı? Demek olursun dostu?” (s. 205), “... filinta gibi oldu hergele.” (s. 216), “Bayağı tirittendik desene.” (s. 218), “Sat anasını dünyanın.” (s. 221).

Osmanlı Türkçesine Ait Sözcükler

Osmanlı Türkçesine ait sözcükler, eserde daha çok yaşlı karakterlerin cümlelerinde yer almaktadır. Eserdeki genç nesil bu sözcükleri fazla kullanmazken olay örgüsünde anne, baba, büyükanne, tanıdık yaşlı kimselerin Osmanlı Türkçesine ait kelimeleri rahatlıkla kullandıkları belirlenmiştir.

"fevkalade (s.101-107), bilhassa (s.101-107-116-180), imtihan (s. 110), hilekar (s. 110), kabahat (s. 111), lakin haza (s. 112), tabii (s. 112), kaza (s. 118), hayasızca (s. 121), zadelik (s. 122), münakaşa (s. 134), mecmua (s. 160), tehir (s. 166), lügat (s. 179), ekseriya (s. 180), harikulade (s. 185), ihtar (s. 186)."

Argo

Ortamlarda her zaman kullanılmayan veya kullanılması uygun görülmeyen, çokça eğitimsiz bireyler tarafından fazlaca kullanılan söz veya deyim, şeklinde Türk Dili Kurumu Türkçe Güncel Sözlük'te (2011) tanımlanan argolar, roman kurgusu gereği çoğu eserde yer almaktadır. Dizinin ilk eserinde olduğu gibi ikinci eserde de argo örnekleri mevcuttur.

"Ya moruk peki derse?" (s.102), "... o bizden çok yumruk sallardı." (s.102), "Babanızın uşağı mıyım?" (s.102), "Moruk yatağından fırlar..." (s.103), "Şimdi herifçioğlu Fenerbahçe'de soluç!" (s. 104), "İstanbul'da sevgilisinin daniskası vardır." (s. 104), "... güverte bileti uydurduk." (s. 104), "... üç nalla bir ata kalmıştı." (s. 105), "Hanım evladı değilim ben!" (s. 107), "İçerde dalga geçilmesin ..." (s. 108), "Ananın dini olur." (s. 113), "... besili bir kıçtan ibaret ..." (s. 114), "Tuh ulan, silsilene sülalene be!" (s. 115), "Serseri," dedi ..." (s. 117), "... arabacı çek," (s. 118), "... kadın simsarı ..." (s. 121), "... kapağı atabilersen, ne ala," (s. 123), "Allahımız şaşıyor. Sen sökül bakalım kaç kuruşun varsa üzerinde?" (s. 126), "Uzun ettiniz lan, hergeleler!" (s. 126), "Allahsız!" (s. 128), "... yakındır, kokusu çıkar." (s.131), "O enayi, merasimsiz unutamaz. Nedir lan, alt tarafı bağlar gazeli be..." (s. 140), "Gazi de babasından bir saparta yemiş." (s. 141), "Köşeye domuz gibi kısılmış kafir ..." (s. 143), "... hergele yatağı mı ..." (s. 148), "İhtiyar "Nah size!" yapıyor." (s. 157), "Kaç paralık adamsın?" (s. 162), "Dümbüklerin işi tükenir mi hiç?" (s. 175), "Bira içer, gacoları seyredersin." (s. 182), "Kodamanlar da kim?" (s. 182), "Vay hunzır vay!" (s. 196), "... fabrika sürttüğü ..." (s. 202).

Terimler

Terim; herhangi bir bilim, sanat ve meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcük(ler) olarak bilinmektedir. "Avare Yıllar" adlı eserde yer alan terimler tespit edilerek ilgili oldukları alanlarla eşleştirilmiştir:

Atletizm: iki yüz (metre), bin beş yüz (metre), dört çarpı yüz (s. 115).

Ulaşım: tren, lokomotif, kampana, istasyon (s. 119); kayak, vapur, güverte (s. 120), tramvay (s.124), mavna, çatana, istimbotlar (s. 124), kaptıkaçtı (s. 153), kompartıman (s. 166), vagon (s.167).

Oyun-Dans: çarliston, kazaska (s. 123), harmandalı (s. 123-182), kovalamaca (s. 130), fokstrot (s. 183).

Tavla: hepyek, dubara, düsse, düsse üç (s. 168), dübeş üç, mars, düsse dört, dört cahara, dübeş (s. 169).

Müzik: caz (s. 182).

Coğrafya: burun (Ümit Burnu) (s. 183).

Noktalama İşaretleri: nokta, virgül (s. 186).

İlk eserde kullanılan terim türü futbolla sınırlı iken ikinci eserde terim çeşitliliği dikkat çekicidir. Eserin terim açısından da çeşitlilik göstermesi, söz varlığının somutlaştırılması açısından büyük önem arz etmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Akın, Karakaş ve Turhan'ın (2018) "Baba Evi" temelli söz varlığı tespit çalışmalarının yanında ilgili araştırma sonunda Orhan Kemal'in "Baba Evi" adlı eseri gibi "Avare Yıllar" adlı yapıtının da söz varlığı açısından zengin bir eser olarak okurun karşısına çıktığı gözlemlenmiştir. Oldukça sade bir anlatım tarzına sahip olan eserde başlık olarak sunulan Türkçenin anlatımına güç ve zenginlik katan söz varlığı unsurlarına ait örnekler, oldukça görünür durumdadır. Dizinin iki eseri de çok hacimli olmasa dahi nicel anlamda her iki eserde deyimler başı çeken ilk söz varlığı unsuru olarak göze çarpmaktadır. "Avare Yıllar" adlı eserde deyimler hem sayıca fazla hem de çeşitlilik göstermektedir. Eser, deyim kullanımı açısından oldukça zengin örnekler içermektedir. Atasözlerinin, dizinin ilk kitabı olan "Baba Evi"nde sayıca az kullanımına karşın "Avare Yıllar"da söz konusu durumun farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İncelenen kaynak eserde on bir adet atasözü tespit edilmiştir. Dizinin ilk eserine göre ikinci eser atasözü bakımından daha zengindir.

Kalıp sözler; toplumun bakış açısını ifade eden unsurlar arasında yer almaktadır. Çalışmada *dinî kalıp sözler*, *dua* ve *beddua* alt başlıkları kullanılmış ve eserdeki kalıp sözler bu alt başlıklara göre ayrıştırılmıştır. Eserde dinî kalıp sözlerde -ilk eserde de olduğu üzere- “Allah” sözcüğünün sayıca fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca toplumda duyulan diğer kalıp sözler de eserde yer almaktadır. Eserde dua ve bedduaya örnek oluşturacak ve gündelik hayatta da karşılaşılan örneklere de rastlanmaktadır.

İkilemeler, dört farklı şekilde oluşturulan söz varlığı unsurlarındandır. “Avare Yıllar” adlı eserde ikilemeler sayıca deyimlerle kullanım açısından neredeyse eş değerdedir. Bu tespitin yanı sıra ikilemelerin, dört farklı şekildeki oluşumuna da örnek olabilecek kullanımları mevcuttur. Bu açıdan bakıldığında eser, “Baba Evi” adlı eser gibi yine ikilemeler açısından oldukça zengindir.

Halk dilinin eserde yer alması, olay örgüsünü daha da canlı tutan, eserin gerçekliğini artıran unsurlardandır. “Avare Yıllar” adlı eserde de halk dili, dizinin ilk eserinde olduğu gibi yine yer almaktadır. Özellikle yerel dil ve Boşnak vatandaşların konuşma şekilleri eserde çokça karşımıza çıkan yerel ağız özelliklerinden olmuştur. Osmanlı Türkçesine ait sözcük kullanımı dizinin ilk eserinde olduğu gibi ikinci eserinde de okurun karşısına çıkmaktadır. Osmanlı Türkçesine ait sözcük kullanımı eserde daha çok yaşını başını almış karakterlerin ağzından dile getirilmiştir.

Argolar, çoğu karakter tarafından kullanılmıştır. Argo kullanımının eser örgüsünde yer alan genç kesimlerde yoğun olduğu görülmektedir. İlk eserde argolar sayıca az olsa da dizinin ikinci eserinde argo kullanımının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Terimler, dizinin ilk eserinde sayıca az ve futbola ilgili olsa da dizinin ikinci eserinde terimler daha fazla olup alan çeşitliliği de dikkat çekmektedir. Eserde atletizm, ulaşım, oyun-dans, tavla, müzik, coğrafya ve dil bilgisi alanlarından kavramlar bulunmaktadır.

Bu sonuçlara göre incelenen eserin Türkçenin anlatım imkân ve ayrıntılarını aktarmada zengin olduğu söylenebilir. Söz konusu çalışmaya kaynaklık eden ilk çalışmada roman, Türkçe öğretiminde söz varlıkları konusunda yararlanılacak bir kaynak olarak görülmüş ve çalışmada eserin söz varlığı unsurlarının öğretimi için yeterince örnek barındırdığı sonucu elde edilmiştir. Aynı durum dizinin ikinci eseri olan “Avare Yıllar” için de geçerlidir. Belirlenmiş olan tüm başlıklara ait örnekler barındıran eserde özellikle deyimler ve ikilemelerin öğretiminde etkili ve yeterli örneklerin olduğu, yapılacak söz varlığı etkinliklerinde kaynak dizinin rahatlıkla kullanılacağı kanaati oluşmuştur.

Dilin ve dönemin maddi ve manevi tüm ekin öğelerini ortaya koyan edebi eserler, aynı zamanda yazar/şairin de birikimini gözler önüne serer. Sözcük dağarcığı çalışmaları, bir dilin sahip olduğu zenginliği göstermenin yanı sıra araştırmacılara dil bilime dönük birtakım ipuçları da aktarır. Sözcük kadrolarına dönük yapılmış her bir çalışma, daha sonra yapılacak araştırmalara aynı zamanda ışık tutacaktır. Dilin sahip olduğu tüm özellikler yapılacak yeni derleme ve/veya tarama çalışmaları ile ortaya konulacak ve o dil bilimine katkı da sağlayacaktır. Sadece belli yazar/şairlerin değil; farklı biçemlere sahip, farklı edebi türleri aracı edinen genç ve yeni yazıncılara ve eserlerine şans tanınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akın, E., Karakaş, R., & Tarhan, H. (2018). Orhan Kemal'in "Baba Evi" romanına söz varlığı açısından yaklaşım. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 40, 81-91.
- Arık, G. (2019). Attilâ İlhan'ın son dönem şiirlerinin söz varlığı. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, (5), 01-22.
- Baştürk, Ş. (2018). Gönenli Yahya b. Bahşi'nin Mevlid'i ve söz varlığı üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1500-1537.
- Erdin, C. & Doğan, L. (2020). Kadem Kaynaa romanının söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, RumeliDE.Ö7 (Ekim) Prof. Dr. Tahir ÜZGÖR'e Teşekkür Özel Sayısı, 15-38.
- İşsever, A. R. (2019). Seyhan Erözçelik'in şiirlerinde söz varlığı. *Hars Akademi*, 2(3), 110-117.
- Kemal, O. (2019). *Baba evi - avare yıllar (küçük adamın romanı 1-2)*. İstanbul: Everest Yayınları.

- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Özdil, H. & Özdil E. (2017). Kudret Ayşe Yılmaz'ın Orobahhiyye romanının söz varlığında ikilemeler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 1694-1706.
- Tekşan, K., Çinpolat, E., Çelenk, B. & Güneş, T. (2019). Sevim Ak'ın eserlerinde söz varlığı unsurları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 361-370.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe sözlük (10.Basım)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük (11. Basım)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Türkben, T. (2018). Ömer Seyfettin hikayelerinin Türkçenin söz varlığı bağlamında incelenmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (44), 215-251.
- Uz, M. & Özcan, M. (2020). Behiç Ak'ın "Gülümseten Öyküler" dizinindeki hikâye kitaplarının kalıplaşmış söz varlığı açısından incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (47), 187-214.
- Uzuner Yurt, S. (2016). Aytül Akal'ın Gökyüzünde Balonlar adlı öykü kitabının söz varlığı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1) , 425-444.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N. (2018). Orhan Pamuk'un "Cevdet Bey ve Oğulları" romanında söz varlığı. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (TURKLAD)*, 2(1), 301-318.
- Ziya, S. (2019). *Behiç Ak'ın çocuk romanlarının söz varlığı ve okunabilirlik yönünden değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

A Vocabulary Analysis on "Avare Yıllar" Novel

Extended Abstract:

Qualified literary works appear before the reader as a tool that shows the vocabulary of the native language, exemplifies the meaning system, quality, expressiveness and possibilities of the language. Therefore, the work becomes successful as long as it uses all the possibilities of the native language.

The vocabulary in a work is also one of the main sources that will give clues about the period in which the work was written. Vocabulary, which is the tangible existence of language; plays an active role in the formation of ideas about the period in which the work was written, in seeing the possibilities of the language, and in transferring the language and its expressive features to future generations. Therefore, the vocabulary of a work is one of the important stakeholders that introduce the language to the readers.

The "Küçük Adamın Romanı" series consists of two books. . The first work of the series, "Baba Evi", has been previously examined in terms of vocabulary, and with this study, the work named "Avare Yıllar" in Orhan Kemal's "Küçük Adamın Romanı" was examined in terms of vocabulary, as well as in Turkish education and teaching. Usability is emphasized. Although studies that do not reveal the vocabulary of literary works are scientific activities that reveal the vocabulary of the language, they are actually an attempt to reveal the word bundle of the author who creates the literary work. It should be noted that revealing the vocabulary of the artists is also of great importance in terms of revealing the richness of Turkish vocabulary. Therefore, in line with the information expressed in the work in question, the vocabulary of the work and therefore the artist has been tried to be determined. For the purpose, the study focused on two questions:

- 1) To what extent are vocabulary elements used in the work named "Avare Yıllar"?
- 2) Can the work be used as a material in Turkish education and teaching in terms of its vocabulary?

The answer to be given at the end of the study regarding the above two questions will also reveal the importance of the book in terms of Turkish education and teaching.

The book named "Orhan Kemal: Baba Evi-Avare Yıllar (Küçük Adamın Romanı 1-2)" published in August 2019 is the main source of the study. The main source of the study is the work titled "Avare Yıllar" and it is located between the 101-221 pages of the whole book.

The study in question; Erhan Akın, Rezan Karakaş and Hasan Tarhan (2018, p. 91) 's "Approach to Orhan Kemal's "Baba Evi" from the Perspective of Word Presence" in the title of "Results and Suggestions". The second book of the series, "Avare Yıllar", should be evaluated in order to be understood. The main purpose of the study is to complete the examination of the two books in Orhan Kemal's "Küçük Adamın Romanı" in terms of vocabulary and thus to mediate the use of the series in Turkish education and teaching in a concrete way.

This research is a qualitative research and the source book (novel) was used as a written document on the basis of the document analysis model. Since the document analysis model is used in the study, a book (novel) from written document sources; it was examined in accordance with the model. First of all, the titles that form the axis of the study were determined, and then the examples of the page by page titles were noted with the filing technique. The filed data was then transferred to the computer environment. While applying the captioning technique, every word is conveyed as it is, and the

originality of the vocabulary in the work is intact. Findings are expressed under their respective titles accompanied by page numbers. Repeating words/phrases are included in the page numbers of the first phrase.

The main and sub-headings included in the study and to be evaluated are in the form of "idiom, proverb, stereotype-religious phrases, prayer and curse-, duplications, examples of local dialects, Ottoman Turkish words, slang and terms." The detected vocabulary elements are given with page numbers.

It has been observed that the work is rich in terms of idioms. Especially in Turkish lessons, it is essential for Turkish education and teaching to embody the diversity of idioms by means of such sample works. Although the proverbs do not make a quantitative difference, they find a place in the work. Proverbs were presented to the reader as a group of words in the parts of the work where evaluations are made on the subject and processed as an evaluation sentence. In the first book of the series, proverbs are less in quantity in the work, while the examples of proverbs in the second work of the series are more numerous. Mold words in the work; Religious mold words, prayer and curse are examined as sub-headings. These examples are given that reveal the - more - religious side of the society. The work is also rich in duplication. Dilemmas; Those established by repeating similar words are divided into four as those formed with synonyms and/or closely related words, those formed with antonyms, and those formed by changing and repeating the pre-sound of the similar word. There are examples of all kinds of occurrence of duplications in the work. The words belonging to Ottoman Turkish are mostly included in the sentences of old characters in the work. While the younger generation in the work did not use these words much, it was determined that mother, father, grandmother and familiar elderly people used the words belonging to Ottoman Turkish easily in the plot. As in the first book of the series, there are slang examples in the second book. The terms in the book named "Avare Yıllar" were determined and matched with the fields they are related to. While the term type used in the first book is limited to football, the variety of terms in the second book is striking. The diversity of the work in terms of terms is of great importance in terms of concretizing the vocabulary. Like Orhan Kemal's book "Baba Evi", "Avare Yıllar" appears before the reader as a rich work in terms of vocabulary. In the work, which has a very simple narrative style, examples of elements of each vocabulary presented as a title are quite visible.

Although the two works of the series are not very voluminous, idioms stand out as the first vocabulary element in both works in quantitative terms. The idioms in the work named "Avare Yıllar" are both numerous and varied. It has been determined that the word "Allah" is more numerous in the religious mold words in the work as in the first work. In addition, other religious stereotypes heard in the society are also included in the work. The work will set an example of prayer and curse, and there are also examples encountered in daily life. The reduplications in the work "Idle Years" are almost equivalent to numerical phrases in terms of usage. Folk language is also included in the work named "Avare Yıllar" as in the first work of the series. Especially the village language and the way of speaking of Bosnian citizens are among the features of the local dialect that we frequently encounter in the work. The use of words in Ottoman Turkish appears before the reader in the second work as in the first work of the series. The use of words belonging to Ottoman Turkish is mostly expressed in the words of the old characters in the work. Slang has been used by most characters. It is seen that the use of slang is intense among the young segments of the work. Although slang was less in number in the first work, it was determined that slang was used more in the second work of the series. Although the terms are few in number and related to football in the first work of the series, the terms are more in the second work of the series and the field diversity draws attention.

According to these results, it can be said that the studied work is rich in expressing possibilities and details of Turkish. In the first study that was the source of the study in question, the novel was seen as a resource to be used in teaching Turkish and it was concluded that the work contains enough examples for the teaching of vocabulary elements. The same is true for the second work of the series, "Avare Yıllar". We are of the opinion that there are effective and sufficient examples especially in the teaching of idioms and duplications in the work, which contains examples of all the specified titles, and that the source sequence can be used easily in vocabulary activities.

Key Words: *Avare Yıllar, Küçük Adamın Romanı, native language, vocabulary, Turkish education and training.*

